

RIGORÓZNÍ ZKOUŠKA Z DĚJIN EVROPSKÉ KULTURY

U zkoušky se požaduje hluboká znalost celých kulturních, církevních a literárních dějin Evropy od starověku po konec 20. století. Student musí také prokázat schopnost používat pomocné vědy historické.

Student volí 2 okruhy (I.- V.) ze dvou hlavních specializací (A.,B.) - Církevní a obecné dějiny a Dějiny literatury. První okruh je zvolen z nabídky specializace, tak aby bezprostředně odpovídal zaměření zamýšlené rigorózní práce / druhý okruh je volen z nabídky druhé specializace.

A. Specializace: Církevní a obecné dějiny

I. Církevní a obecné dějiny starověku

1. Starověké Řecko, jeho dějiny, kultura, státní zřízení, náboženství
2. Římské impérium, jeho dějiny, kultura, státní zřízení, náboženství, město Řím
3. Historický Ježíš, prvotní a předkonstantinovská církev
4. Počátky a vývoj kultu svatých a jeho vliv na křesťanskou kulturu a liturgii
5. Dogmaticko-politické boje ve 4. století (zápas o trinitární dogma)
6. Dogmaticko-politické boje v 5. - 8. století (zápas o christologické dogma)
7. Velcí církevní otcové Západu (Ambrož, Augustin, Jeroným, Řehoř Veliký)
8. Velcí církevní otcové Východu (Atanáš, Basil Veliký, Řehoř Naziánský, Jan Zlatoústý)
9. Byzantská říše, její dějiny a kultura
10. Počátky křesťanského monasticismu na Východě (eremité, cenobité, stylité) a na Západě (sv. Martin)

II. Církevní a obecné dějiny středověku

1. Franská říše (Merovejci, Karlovcí, spolupráce s papežstvím, karolínská kultura)
2. Říše Otonů a střední Evropa
3. Benediktini, cisterciáci a premonstráti
4. Křížové výpravy a rytířské řády
5. Vrchol a pád papežské moci (Inocenc III. – Bonifác VIII., koncily 13. století)
6. Mendikantské řády a jejich vztah k městům
7. Avignonské papežství, velké západní schisma a konciliarismus na konci středověku
8. Středověké hereze a inkvizice
9. Přemyslovci a Lucemburkové
10. Jan Hus a husitská revoluce

III. Církevní a obecné dějiny raného novověku

1. Renesance a humanismus, renesanční papežství
2. Reformace v Německu, Švýcarsku a v Anglii
3. Tridentský koncil a jeho vliv na katolickou kulturu
4. Jezuité, piaristé, kapucíni, jejich působení, spiritualita a kultura

5. Španělská mystiky a karmelitáni
6. Barokní zbožnost a umění
7. Třicetiletá válka jako náboženský konflikt
8. Habsburci na českém trůně
9. Český utrakvismus a luteranismus a Jednota bratrská a jejich kulturní díla
10. Pobělohorská rekatolizace a její důsledky pro českou společnost

IV. Církevní a obecné dějiny 19. a 20. století

1. Evropské osvícenství a sekularizace
2. Francouzská revoluce, napoleonské války a restaurace
3. Proměny evropské společnosti a kultury v dlouhém 19. století
4. Katolická církev a její vývoj v 19. století (Pius VII. – Lev XIII.)
5. Modernismus a antimodernismus v katolické církvi
6. Církev a totalitní režimy 20. století
7. Kulturní obrat v šedesátých letech 20. století, druhý vatikánský koncil a reforma církve
8. Církev, stát a kultura v českých zemích v letech 1848 – 1918
9. Politika a církev za první československé republiky
10. Česká církev a totalitní režimy v letech 1939-1989 mezi kolaborací a hrdinstvím

V. Pomocné vědy historické (povinně)

1. Edice historických pramenů
2. Středověká paleografie
3. Novověká paleografie
4. Historická chronologie
5. Kodikologie
6. Sfragistika a epigrafika
7. Diplomatika
8. Heraldika a genealogie
9. Numizmatika
10. Historická metrologie a statistika

B. Specializace: Dějiny literatury

I. Antická a středověká literatura

1. Antická literatura řecká
2. Antická literatura římská
3. Specifika středověké literatury, otázky autorství ve středověku
4. Středověká legendistika
5. Homiletika ve středověku a sbírky exempl, jejich využití
6. Duchovní píseň od nejstarších dob do počátku husitství, Milostná píseň
7. Středověké divadlo
8. Kronika jako literární dílo i jako historický pramen
9. Středověké literární spory
10. Husitství a literatura

II. Raně novověká literatura

1. Specifika humanistické a barokní literatury, otázky autorství v raném novověku
2. Vliv Bible a antické literatury na starší literaturu
3. Předbělohorská duchovní píseň
4. Raně novověké kroniky a historické práce
5. Modlitební knihy v raném novověku
6. Barokní kazatelství
7. Barokní legendistika
8. Pobělohorská duchovní píseň
9. Lidové pohádky, pověsti, zaříkání a jejich vztah k tzv. vyšší literatuře
10. Kramářská píseň

III. Literatura od počátků národního obrození po konec 19. století

1. České osvícenství, klasicismus a literatura.
2. Počátky národního obrození.
3. Divadlo národního obrození.
4. Umírněný romantismus a biedermeier
5. Subjektivní romantismus (Mácha, Sabina, Nebeský, Kalina)
6. Próza období májovců.
7. Historická próza
8. Divadlo 2. poloviny 19. století
9. Poezie 2. poloviny 19. století.
10. Próza poslední třetiny 19. století

IV. Literatura XX. století

1. Generace buřičů, předválečná česká moderna, anarchismus a jejich vazby na světovou literaturu
2. Reakce na 1. světovou válku v české literatuře a dramatu, avantgarda, Devětsil a vazby na světovou literaturu
3. Klíčové tendence v české a domácí německé próze a poezii 20. a 30. let, klíčové nakladatelské domy a osobnosti s nimi spojené
4. Klíčové kritické osobnosti a literární časopisy 20. a 30. let, proměny českého a domácího německého dramatu a divadla ve 20. a 30. letech
5. Rozvrstvení české literatury a divadla během II. světové války. Vliv nacistického dozoru na českou a domácí německou kulturu (škála kolaborace, snaha o udržení možnosti publikovat a hrát, psaní „do šuplíku“, koncentračnické zápisky a poezie, koncentračnické divadlo a opera)
6. Dodatečná reflexe II. světové války v české literatuře 2. poloviny 20. století. Vyrovnávání se s divokým odsunem Němců, tématem Sudet, skrytá vlna českého literárního antisemitismu po roce 1948
7. Jednotlivé vlny české exilové a později samizdatové literatury v období nacismu a socialismu
8. Klíčové tendence v editní i ineditní české próze a poezii 50., 60., 70. a 80. let, vliv komunistické kontroly nad kulturou, reflexe dějinných zvratů (konec kultu osobnosti, Pražské jaro, vznik Charty 77). Vznik a zánik literárních časopisů, klíčové kritické osobnosti.

9. Proměny české literatury po Listopadu 1989, nová jména v poezii, próze a dramatu. Čekání na „velký český román“. Funkce literárních cen.
10. Česká literatura v pluralitní situaci prvních 20. let 21. století. Klíčová divadla, klíčové nakladatelské domy, překlady ze současné světové literatury.

V. Pomocné vědy historické (povinně)

1. Edice historických pramenů
2. Středověká paleografie
3. Novověká paleografie
4. Historická chronologie
5. Kodikologie
6. Sfragistika a epigrafika
7. Diplomatika
8. Heraldika a genealogie
9. Numizmatika
10. Historická metrologie a statistika